The Koya Language of Telangana

by Potluri Rao In Seattle ©*2018* (CC BY 4.0)

Koya is a dialect of Virgin Telugu (Teli). In 1906, the Linguistic Survey of India (LSI) documented a dozen distinct spoken dialects of Teli. They do not contain any Sanskrit words. They were spread throughout South India. Originally, the Teli people were only on the East Coast. Sanskrit people moved to the coast, after 2,000 BCE. Telugu is a hybrid of Teli and Sanskrit. Both the Teli and Telugu have numerous dialects.

Linguistic characteristics of spoken dialects of Teli change as we move from the East Coast to the West Coast. Farther away we go, older is the dialect.

Specimen samples of some Teli dialects are presented below from the East Coast to the West Coast in the order of Telangana, Chanda (Nagpur), Bombay Presidency, and Belgaum (Karnataka). Telugu of the East Coast is used for baseline comparison.

Bible was translated into Koya and Telugu. Koya and Telugu specimen are taken from the Bible New Testament Book 5 (NT 5), The Acts of the Apostles.

The following are Koya and Telugu specimen. Koya is colored. Specimen of the other Teli dialects are presented at the end. The farther away we go from the East Coast, the more archaic are the dialects.

[NT 5.1.2] 2 ఒండు పరలోకతికి అత్త రోజుధాకా, ఒండు తుంగ్త పనుంగిని గురుంచి, ఒండు కెత్త బోదకిని గురుంచి నా మొధోటి పుస్తకాతె నన్న రాస్తోన్.

తరువాత ఆయన పరమునకు చేర్చుకొనబడిన దినమువరకు ఆయన చేయుట కును బోధించుటకును ఆరంభించిన వాటినన్నిటినిగూర్చి నా మొదటి గ్రంథమును రచించితిని.

[NT 5.1.18] 18 ఒండు అన్యాయంగా సంపాధిస్త డబ్బునితోటె ఒరో పొలమ్ అస్సి ధాంటె ఒండు తలకయు ఇడుపాడికి అరిసి ఒని డొక్క పయుసి పొక్కు బయుధికి వాసి డొల్లి అత్తొ.

ఈ యూదా ద్రోహమువలన సంపాదించిన రూకల నిచ్చి యొక పొలము కొనెను. అతడు తలక్రిందుగాపడి నడిమికి బద్దలైనందున అతని పేగులన్నియు బయటికి వచ్చెను.

[NT 5.1.19] 19 ఈ కబురు యెరుసలేంతె మందనోరు అంధోరికి ఎరకత్త్త. ఆ పొలమ్ ఒరి బాసాతె అకెల్దమా ఇంత్తోరు. ధానికి నెత్తురు బూమి ఇంధాని అర్ధమ్.

ఈ సంగతి యెరూషలేములో (Jerusalem) కాపురమున్న వారికందరికి తెలియ వచ్చెను గనుక వారి భాషలో ఆ పొలము అకెల్దమ అనబడియున్నది; దానికి రక్తభూమి అని అర్థము.

[NT 5.1.20] 20 కీర్తన పుస్తకాతె ఒని లోను పాడాసి థాయవాలె. థాంటె బేనోగూడ కాపరమ్ మందకున్నోరు. ఒని సేవా వేరెవానికి థాయవాలె ఇంజోరె గూడ రాసి మింథె.

అతని యిల్లు పాడైపోవునుగాక దానిలో ఎవడును కాపురముండక పోవునుగాక అతని యుద్యోగము వేరొకడు తీసికొనునుగాక అని కీర్తనల గ్రంథములో వ్రాయబడియున్నది.

[NT 5.1.26] 26 ఒరిని గురుంచి సిట్టి వాట్టోరు. అస్కె మత్తియా పెథేటె సిట్టి వత్తె. అస్కె ఒండు పదకొండు మంథి యేపారిర్కనితోటె కలియు అత్తో.

అంతట వారు వీరినిగూర్చి చీట్లువేయగా మత్తీయ (Matthias) పేరట చీటి వచ్చెను గనుక అతడు పదునొకండుమంది అపొస్తలులతో కూడ లెక్కింపబడెను.

[NT 5.2.1] 1 పెంతెకోస్తు ఇంథాని పండుగ రోజు వత్తస్కె, విసువాసుర్క అంథోరు ఏకమాసి ఒరో సోటు కలియు వత్తోరు.

పెంతెకొస్తను (Pentecost) పండుగదినము వచ్చినప్పుడు అందరు ఒకచోట కూడియుండిరి.

[NT 5.2.2] 2 అస్కె పెద్ద గాలితసుంటె మోత ఆకాసతెనుంచి పున్నాటె ఉరుమి వాసి ఒరు కుథి మత్త లోనంతా నిండ్తె.

అప్పుడు వేగముగా వీచు బలమైన గాలివంటి యొకధ్వని ఆకాశమునుండి అకస్మాత్తుగా, వారు కూర్చుండియున్న యిల్లంతయు నిండెను.

[NT 5.2.3] 3 మల్ల పొత్తని కిస్తెసుంటె నాల్కెకు ఒరికి వేడకాసి ఒరంథోరి పొంగ్రి వాల్తె.

మరియు అగ్నిజ్వాలలవంటి నాలుకలు విభాగింపబడినట్టుగా వారికి కనబడి, వారిలో ఒక్కొక్కని మీద వ్రాలగ

[NT 5.2.4] 4 ఒరంథోరు సుబ్బరమ్ మంథాని ఆత్మాతె నిండ్తోరు. ఆత్మా ఒరికిత్త బమమానతిని పెయుసి ఒరు వేరె బాసాతె తిరియూల్తోరు.

అందరు పరిశుద్ధాత్మతో నిండినవారై ఆ ఆత్మ వారికి వాక్శక్తి అనుగ్రహించినకొలది అన్యభాషలతో మాటలాడసాగిరి.

[NT 5.2.5] 5 ఆ రోజ్కినె ఆకసతె ఇడుపొ బకితిగా మంధాని ధీబెమంధి యూదుర్కు సేన ధేసాతెనుంచి వాసి యెరుసలేంతె కాపరమ్ మత్తోరు.

ఆ కాలమున ఆకాశము క్రిందనుండు ప్రతి జనములో నుండి వచ్చిన భక్తిగల యూదులు యెరూషలేములో (Jerusalem Jews) కాపురముండిరి.

[NT 5.2.6] 6 ఆకాసతెనుంచి వత్త ఆ మోత కేంజ్తస్కె, జనాక్కంధోరు పెద్ద గుంపుగా కూడి వత్తోరు. పతివాని బాసాతె సిసూర్కు తిరియటమ్ పతివారు కేంజి సేన ఆచ్చర్యపర్తేతరు.

ఈ శబ్దము కలుగగా జనులు గుంపులుగా కూడివచ్చి, ప్రతి మనుష్యుడు తన తన స్వభాషతో వారు మాటలాడుట విని కలవరపడిరి.

[NT 5.2.7] 7 అస్కె ఒరంధోరు ఒరోంకొరోని ఊడి, సేన ఆచ్చర్యపరిసి, ఊడా, తిరియూని ఈరు గలిలెయత్తోరు గధా?

అంతట అందరు విభ్రాంతినొంది ఆశ్చర్యపడిఇదిగో మాటలాడుచున్న వీరందరు గలిలయులు (Galileans) కారా?

[NT 5.2.8] 8 మనాడుబోనో వేరె వేరె ధేసాతెనుంచి వత్తాడు. అతుకు ఈరు మన పుటుక బాసాతె తిరియటమ్ మనాడు కేంజనాడు గధా! ఇద్దు బేలా జరగ్తె?

మనలో ప్రతివాడు తాను పుట్టిన దేశపుభాషతో వీరు మాటలాడుట మనము వినుచున్నామే; ఇదేమి?

[NT 5.2.13] 13 కొంతమంధి: ఈరు బాగ నిసాతోటె మినోరు ఇంజి ఆస్కెమ్ తుంగ్తోరు.

కొందరైతే వీరు క్రొత్త మద్యముతో నిండియున్నారని అపహాస్యము చేసిరి.

[NT 5.2.15] 15 మీరు అనుకుట్టాటు ఈరు నిసాతోటె ఇల్లోరు. పొడుదు పెచ్చి తొమ్మిధి గంటా గూడ ఆధిల్లె గధా?

మీరు ఊహించునట్టు వీరు మత్తులు కారు, ప్రొద్దుబొడిచి జామయిన కాలేదు.

[NT 5.2.41] 41 ఒని మాటని ఒరు సంతోసంగా నమ్మి ఏత్తె మునిగి బాప్తీసమ్ తీస్కుట్టోరు. ఆ ధినాతె ధాధాపు మూడు వేయుకిని మంధి సిసూర్కినితోటె కలియుత్తోరు.

కాబట్టి అతని వాక్యము అంగీకరించినవారు బాప్తిస్మము పొందిరి, ఆ దినమందు ఇంచుమించు మూడువేల మంది చేర్చబడిరి.

[NT 5.2.45] 45 ఒరు ఒరి పొలకిని, ఆస్తితీని అమ్మి పతివానికి కావలస్త ధాన్ని అంథోరు సమానంగా పంచుకుట్టోరు.

ఇదియుగాక వారు తమ చరస్థిరాస్తులను అమ్మి, అందరికిని వారి వారి అక్కరకొలది పంచిపెట్టిరి.

[NT 5.3.2] 2 అస్కె పుటకతెనుంచి కుంటివాండత్త ఒరొ మనుసుని మోసి తత్తోరు. గుడిథికి థాయనోర్గ బిచ్చమ్ తలపనాంకి ఒనిని పతి రోజు సుంగారమ్ గడప ఇంథాని గడప దగ్గర కుప్పిస్తోరు.

పుట్టినది మొదలుకొని కుంటివాడైన యొక మనుష్యుడు మోసికొనిపోబడుచుండెను. వాడు దేవాలయములోనికి వెళ్లువారిని భిక్షమడుగుటకు కొందరు ప్రతిదినము వానిని శృంగారమను దేవాలయపు ద్వారమునొద్ద ఉంచుచు వచ్చిరి.

[NT 5.3.14] 14 నీతిగా సుబ్బరంగా మందనోనిన్ మీరు విడిసివాటి, కూని తుంగ్త మనుసుని మీసెంకా విడుదల తుంగాయుత్తీర్.

మీరు పరిశుద్ధుడును నీతిమంతుడునైన వానిని నిరాకరించి, నర హంతకుడైన మనుష్యుని మీకు అనుగ్రహింపుమని అడిగి తిరి.

[NT 5.4.5] 5 మరుసటి రోజు జనాతె అధికారురుక్, పెద్దాకు, యూథా మత బోదకురుక్ అంథోరు యెరుసలేంతె కూడి వత్తోరు.

మరునాడు వారి అధికారులును పెద్దలును శాస్త్రులును యెరూషలేములో కూడుకొనిరి.

[NT 5.4.22] 22 బాగత్త ఆ మనుసుని వయుసు నలపయు ఏండుకినికన్న ఎక్కువా మంతె.

వాడు నలువది ఏండ్లకంటె ఎక్కువ వయస్సు గలవాడు.

[No. 80.]

DRAVIDIAN FAMILY.

TELUGU.

SO-CALLED KŌMṬĀU DIALECT. (DISTRICT CHANDA.)

Oka manishi-ki yiddaru pillagāṇḍlu vuṇḍiri. Vāṇḍlō chinnavāḍu
One man-to two sons were. Them-among the-younger

taṇḍri-tō aṇṭāḍu, 'taṇḍri, yēdō mālamata-di nā-ku vatstsa-valadi adi yivvu.'
the-father-to says, 'father, what property-of me-to to-come-ought that give.'

Venaka vāḍu pillani-ki dhanamu pañchi ichiṇḍu. Venaka konni devasā-la-ku
Then he the-boy-to property dividing gave. Then some days-in

chinna-pillaḍu anta sommu dzamā-jēshi dūra dēśā-na-ku pōyināḍu, yiṅka
the-younger-son all property having-collected far country-to went, and

akkaḍā avitsāramu-tō naḍchi tana sampattu pāḍu-goṭṭināḍu. Tarvātā vāḍu
there inconsiderately behaving his property wasted. Afterwards he

antā voḍśinaṅka ā dēśamu-lō lāvu karuvu baḍadi anduku, vāni-ki kaṭhinamu
all spent-after that country-in heavy famine arose because, him-to distress

baḍadi; appuḍu vāḍu dēśamu-lō okka manishi daggira pōyi vunnaḍu.
fell; then he the-country-in one man near having-gone stayed.

Vāḍē tēnu vāni pandu-lu kāshē-koraku tana chēṇḍlō-ki tōllāḍu. Appuḍu pandu-lu
He-also then him pigs tending-for his fields-in-to sent. Then pigs

tinē-di poṭṭu-tō vāḍu tana poṭṭa nimpu-kō-vale ani vāni-ki ani-piñchindi, yiṅkā
eaten husk-with he his belly to-fill-ought so him-to it-appeared, and

yevvaru vāni-ki yivva-lēdu. Tarvātā vāḍu telvi-mīdi-ki vachchi annaḍu, 'mā
anybody him-to gave-not. Afterwards he senses-on-to having-come said, 'my

taṇḍri yiṇṭ-lō yendaru naukara-la-ku pushkaḷaṅgā annaṁ vunnadi, yiṅkā nēnu
father's house-in how-many servants-to richly food is, and I

ākali-tō tsastā. Nēnu lēśi nā taṇḍri-dikku-ku poyyēnu vāni-tō anēnu,
hunger-with die. I having-arisen my father's-side-to will-go him-to will-say,

"ō taṇḍri, nēnu yīśvaru-ni viruddhaṁ nī-mundara pāpaṁ jēsinānu; yikkaḍi-nuñchi
"O father, I God against thee-before sin did; now-from

nī koḍaku-nu anēṭanduku nēnu yōgyani kānu. Nī okka naukari-vāni-vale
thy son to-say I worthy am-not. Thy one servant-like

nannu vuntsu."'
me let-be."'

[No. 81.]

DRAVIDIAN FAMILY.

TELUGU.

KĀMĀṬHĪ DIALECT. (BOMBAY.)

Vakka manaśi-ki iddaru koḍaku-lu uṇḍ-uṇḍri. Chinnōḍu taṇḍri-ki aṇṭaḍu,
One man-to two sons were. The-younger the-father-to says,

'ayyā, nā antu-ku yēmi jindagi astadi adi nā-ku iyyānā.' Mari tānu adi
'father, my share-to what property will-come that me-to give.' Then he that

iddaḍ-ki pañchi ichchiṇḍu. Tōḍyam dināllu kā-lē intaṭ-lā chinna
both-to having-divided gave. Few days went-not that-in the-younger

koḍaku tana-di anta hissa dzamā chēśi dūram dēśam-ku yelli pōiṇḍu.
son his all share together having-made far country-to having-gone went.

Aḍa anta mulya madẕā-lā yagara-koṭṭiṇḍu. Yappuḍu anta mulya yagara-
There all property riotousness-in he-wasted. When all property he-had-

koṭṭiṇḍu appuḍu ā ūra-lyā lau pedda kālam paḍiṇḍyā. Appuḍu tana-ku tiṇḍi-ki
wasted then that village-in very great famine arose. Then him-to food-for

mōtādu āyā. Maralā āḍu ā ūra-lyā daṇḍyōḍu dagyara pōi uṇḍyā.
difficulty came. Then he that village-in a-mighty-man near having-gone stayed.

Mari āḍu āḍ-ki tana śēnu-lā pandu-lu mēpa-t-anaku tōliṇḍu. Pandu-lu tinē-ṭi poṭṭu
Then he him his field-in swine to-feed sent. Swine eaten husks

tini poṭṭa nimpa-t-anaku tānu kabul āyā ganī adi bī yavvaru iyyaru.
having-eaten belly to-fill he ready became but that even any-one gave-not.

Yappuḍu āḍu suddi mida achchā appuḍu manasulā ana-kuṇḍyā, 'nā ayyā
When he senses on came then mind-in he-said-to-himself, 'my father's

inṭ-lā yanta mandi naukir chēśi sukaṅgā poṭṭa nimpu-kuntaru,
house-in how-many persons service having-done easily belly filling-for-themselves-are,

inkā nēnu iḍa upāsam sastā. Nēnu ippuḍu lēśi nā taṇḍri dagyara pōtā
and I here from-hunger die. I now having-arisen my father near go

inka nēnu āḍ-ki anēnu, "ayyā, mī-dī va dēvaru-dī aparādhī unnānu. Dāni-
and I him-to shall-say, "father, thee-of and God-of sinner I-am. There-

kōsaṅ-ki mī koḍaku anapintsu-kuna-t-anduku lāyak kānu. Nīvu nā-ku
fore your son to-call-myself worthy I-am-not. Thou me

naukarōḍu mēra-gā untsu."' Appuḍu lēśi taṇḍri dagyar-ki pōyā. Āḍ-ki
servant like let-be."' Then having-arisen the-father near-to he-went. Him

dūraṅ-kelli koḍaku rāṅgā taṇḍri sūśā inka gōśā-vachchi taṇḍri
far-from son coming the-father saw and having-pitied the-father

urki almu-kunyā inka āḍi-ki mudditsu-kunyā. Maralā koḍaku
having-run embraced and him kissed Then the-son

[No. 82.]

DRAVIDIAN FAMILY.

TELUGU.

DĀSARĪ DIALECT. (DISTRICT BELGAUM.)

Okkōḍokkōḍ maniśike iddar maga-pilagāḷu uṇḍli. Vāḷ-nõna chinnā pilagaḍu
A-certain man-to two sons were. Them-among youngest son

tana taṇḍrike ane, 'taṇḍrī, nī badakal-nõna nāke vachchyaṭṭi pāla nāke ī.'
his father-to said, 'father, your property-in me-to that-may-come share me-to give.'

Taṇḍri vāḷ-nõna tana badaka pañchi-ichche. Chinnā pilagaḍu tana pāla tiskōni
Father them-among his property divided. Youngest son his share taking

dūramu nāṭka poyyi, śinā-vaddal āva-lēdu, antaṭl-nõna vāḍu śana
far country-to having-gone, many-days became-not, meantime he vast

kharts śēśi tana badak-antā pāḍa-śēse. Vāḍu iṭla śēśina manṭke
expenditure having-made his property-all wasted. He so having-done after

ā dēsam-lõna pedd karava paḍi vānki pyādarkem vachche. Vāḍu ā
that country-in mighty famine falling him-to poverty came. He that

dēsam-lõna oga maniśi pakka tsākri jērē. Ī maniśi vāni pandili mēpaḍadanki tana
country-in one man near service stood. This man him swine to-feed his

chēnaka tōlē. Āḍā ākal-gōni kaḷavaḷikanṭi pandi tinēṭa poṭṭu sudā
field-to sent. There being-hungry pangs-becoming swine eaten husk also

tine kaḍapu nimpakutuṇḍe. Āte vānki yavaḷ-niñchi ēmī chikak-uṇḍe.
having-eaten stomach was-filling. But him-to anybody-from anything was-not-found.

Iṭla tōḍem vaddal pāye; tana enakaṭi jyalamam neppayyi vāḍu tana
So a-few days passed; his former condition memory-becoming he his

mansal-nõna ane, 'nā taṇḍri pakka uṇḍēṭa tsākri-mandki kaḍapu ninḍi
mind-in said, 'my father near remaining servants-to stomach filling

ekkoyiṭanta iripemu chikatadi. Āte īḍā nā-mātranki ākal-gōni tastā.
so-as-to-exceed-so-much food is-found. But here as-for-myself being-hungry (I) die.

Nā lēsi nā taṇḍri-takki poyyi ane, "taṇḍrī, nā dyāvardi karmam taṇḍri
I rising my father-near going may-say, "father, I God-of sin father-of

karmam kaṭ-konn. Nānu nī pilgaḍ-anṭani anipichakonaḍadānki bāga-lēdu.
sin have-got-tied-to-myself. I your son-as to-be-called am-not-fit.

Nana oga chyākrī-maniśi tiranī nī pakk peṭṭakō."' Vāḍu ā-niñchi lēsi tana
Me one servant like your near keep."' He thence rising his

taṇḍri-kāḍiki vashtepaḍu taṇḍri dūram-niñchi vāni tūsi antakaraṇam puṭṭi
father-near while-coming father distance-from him seeing sympathy producing

urta-poyyi paṭakōni muddāḍe. Appaḍa pilagaḍu taṇḍrike ane, 'taṇḍrī, na
running-going embracing kissed. Then son father-to said, 'father, I

[No. 83.]

DRAVIDIAN FAMILY.

TELUGU.

SPECIMEN I.

BĒRAḌĪ DIALECT. (DISTRICT BELGAUM.)

Okanikokaniki girestanak udru paṭi biḍl uḍri. Vardā-nān saṇṇ koḍak
A-certain gentleman-to two male children were. Of-them small son

tan aike aṇḍe, 'ayyā, nī jindigi-nān nāki vasan pāl īyi,'
his father-to said, 'father, your property-in me-to falling share give,'

anṭ-aṇḍe. Ayyi vardā-nān tan badak panchi-śide. Saṇṇ koḍak
so-said. Father them-among his property divided. Youngest son

tan pāl chikōni dūr rājanak pōyi bāḷ nādl aggalyā.
his share taking far country-to going many days was-not.

Hant-nān vāḍu dundukēśi tan baduk-tel hāḷ-kēśaḍi. Vāḍu hiḷḷ kēśaḍi
Meanwhile he with-luxury his property-all waste-made. He so did

paini ā dēsa-nān pedd bara paḍi vanike baḍatan vaśā. Vāḍu
after that country-in big famine falling him-to poverty came. He

ā dēsa-nān okan balli chākri nichhḍi. Ī girest vānt
that country-of one-of near service stood. This gentleman him

pandal mēbasag tan śēnak ampiśiḍe. And saraganuṭi kaḷavaḷasti
swine to-feed his field-to sent. There with-hunger being-oppressed

pandi tāg-hantādi poṭṭ sudde tini oḷḷ nippikōtuḍate. Agitēn vānike
swine that-could-eat husk even eating belly was-filling. But him-to

yār-nuṭi ēmī śikkagalyā. Hiḷḷ kont yāḷema pōyi tan enak agindi
anybody-from anything was-not-found. So some time going his behind what-happened

nenapagi vāḍu tan manasa-nān aṇḍe, 'māy-ayyī balli hentō chākaravarke
remembering he his mind-in said, 'my-father near many servants-to

oḷḷ nippi sālaganant annam śikkdāyi. Agitēn ind nānaṭū
belly filling so-as-to-exceed food is-found. But here as-for-myself

saragi sastān. Nānu lēśi mā ayya balli pōyi, "ayyā, nā
being-hungry I-die. I getting-up my of-father near going, "father, I

dēvaradu pāpam ayyan pāpam kaṭṭikōḍān. Nānu nī koḍak
God-of sin father-of sin have-tied-to-myself. I your son

anibisikōga chalū lēdu. Natt ok āḷ-koḍak tale nī balli peṭṭikō."'
to-be-called worthy is-not. Me one servant as of-you near keep."'

Anṭu anduṭi lēśi tan ayya balli vasināvad, ayya vānt
Saying thence getting-up his father near when-coming, father him

dūr-nuṭi sūdi piriti-vaśi pāri-pōyi paṭikōni muddi-śiḍi. Avaḍ
distance-from seeing love-coming running-going embracing kiss-gave. Then